

**Statistikdokumentation for
Økonomien i landbrugets produktionsgrene 2018**

1 Indledning

Formålet med statistikken er at belyse det økonomiske resultat for afgrøder (også gartneriafgrøder) og husdyr. Statistikken er baseret på bedrifter, der har en arbejdsindsats svarende til mindst 1 årsværk, dvs. heltidsbedrifter. Mindre bedrifter med mere ekstensiv drift er dermed udelukket. Den grundlæggende regnskabsstatistik er udarbejdet siden 1916 og statistikken om landbrugets produktionsgrene er i sin nuværende form sammenlignelig fra 2008 og frem. Statistikken er et væsentligt input til forskellige økonomiske modeller.

2 Indhold

Statistikken er en årlig opgørelse af produktionsgrenenes økonomi i jordbruget. Statistikgrundlaget er oplysninger fra regnskabsstatistikken for jordbrug om areal og husdyrhold og regnskabsposter. Ved hjælp af bl.a. regressionsanalyse er der i samarbejde med Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi fastlagt nøgletal for henholdsvis konventionelle og økologiske bedrifter, hvorefter det er muligt at fordele regnskabsposterne på produktionsgrene og dermed måle det økonomiske resultat.

2.1 Indholdsbeskrivelse

Statistikken belyser produktionsgrenenes økonomi. Statistikgrundlaget er oplysninger fra regnskabsstatistikken for jordbrug om areal og husdyrhold samt regnskabsposterne. Ved hjælp af bl.a. regressionsanalyse har Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi fastlagt en række nøgletal for henholdsvis konventionelle og økologiske bedrifter, hvorefter det er muligt at fordele regnskabsposterne på produktionsgrene. I statistikken indgår både enkeltmandsejede bedrifter og fællesejede bedrifter, hovedsageligt i form af I/S'er.

Der fordeles på følgende produktionsgrene:

Korn:

- Hvede
- Vårbyg
- Vinterbyg
- Rug og triticale
- Havre og blandsæd (inkl. majs til modenhed)

Andre salgsafgrøder: - Raps - Foderærter - Hestebønner - Fabriksroer - Spisekartofler - Industrikartofler - Græsfør - Kløverfør - Juletræer og energiafgrøder - Frilandsgrønsager - Frugt og bær (inkl. jordbær) - Blomster på friland (inkl. planteskole) - Blomster i væksthuse - Grønsager i væksthuse

Øvrige salgsafgrøder Groufoder:

- Helsæd (korn og ærter)
- Majs (til helsæd)
- Foderroer
- Sædskiftegræs
- Vedvarende græs
- Brak

Kvæg:

- Malkekøer
- Opdræt efter malkekøer
- Slagtekalve efter malkekøer
- Ammekøer
- Opdræt efter ammekøer
- Slagtekalve efter ammekøer

Svin og fjerkræ:

- Søer (inkl. smågrise til 7 kg) (kun konventionelle)
- Smågrise (30 kg) (kun konventionelle)
- Søer med smågrise (kun økologiske)
- Slagtesvin (også opdeling efter om der bruges egne eller indkøbte smågrise)
- Høns
- Slagtekyllinger
- Andet fjerkræ

Andre husdyr og andre kilder:

- Heste
- Får
- Pelsdyr
- Andre husdyr
- Maskinstation
- Bygningsudleje
- Andre kilder

2.2 Grupperinger og klassifikationer

Aktiviteterne er grupperet i 45 produktionsgrene.

I statistikken indgår følgende variable:

- Population, antal bedrifter
- Stikprøve, antal bedrifter
- Areal, ha
- Høstudbytte, hkg pr. ha
- Produktpris, kr. pr. hkg
- Årsdyr, antal
- Mælk, kg EKM pr. ko
- Mælkepris, kr. pr. 100 kg EKM
- Produktpris, kr. pr. dyr (2010-)
- Arbejdsindsats, timer pr. ha
- Arbejdsindsats, timer pr. årsdyr
- LANDBRUGSAKTIVER, PRIMO
- Beholdninger
- Inventar
- Bygninger
- Grundforbedringer
- Rettigheder
- Besætning
- Mælkekvote
- PRODUKTIONSVÆRDI I ALT

- Hovedprodukt
- Biprodukt
- Værdi af tilvækst
- Husdyrgødning
- Miljøtilskud (2012-)
- Tilskud mv. (2010-)
- **OMKOSTNINGER I**
- Udsæd
- Gødning
- Kemikalier
- Energi
- Maskinstation
- Andre planteavlsomkostninger
- Rentebelastning, beholdning og besætning
- Korn og kraftfoder (2008-2011)
- Foder (2012 -)
- Grovfoder (2008-2011)
- Halmstrøelse (2012 -)
- Dyrlæge og medicin
- Inseminering
- Andre husdyromkostninger
- **DÆKNINGSBIDRAG I**
- **OMKOSTNINGER II**
- Arbejdsindsats
- Vedligeholdelse, inventar
- Afskrivning, inventar
- Rentebelastning, inventar
- **DÆKNINGSBIDRAG II**
- **OMKOSTNINGER III**
- Ejendomsskat og energiafgift (2008-2009)
- Ejendomsskat (2010-)
- Energiafgift (2010-)
- Forsikringer
- Diverse omkostninger
- Vedligehold og afskrivning, bygninger
- Vedligehold og afskrivning, grundforbedring (2008-2009)
- Vedligehold og afskrivning, grundforbedringer og permanente beplantninger (2010-)
- Afskrivning, permanente beplantninger (2008-2009)
- Rentebelastning, bygninger
- Rentebelastning, grundforbedring og permanente beplantninger
- **OMKOSTNINGER I ALT**
- **JORDRENTE**
- Jordomkostning
- Lønningsevne
- **LØNNINGSEVNE, KR. PR. TIME**

2.3 Sektordækning

Jordbrug svarende til landbrug og gartneri.

2.4 Begreber og definitioner

Arbejdsindsats: Værdi af egen arbejdskraft og omkostninger til lejet arbejdskraft.

Arbejdstimer: De anvendte timer pr. produktionsenhed.

Dækningsbidrag I: Produktionsværdi minus Omkostninger I.

Dækningsbidrag II: Produktionsværdi minus Omkostninger I og Omkostninger II.

Jordomkostning: Beregnet som en offeromkostning ud fra hvad én hektar jord af bedriftens gennemsnitlige jordtype kan indbringe i forpagtningsindtægt. Jordomkostningen er opgjort ekskl. ejendomsskat og uden betaling for retten til at modtage enkeltbetaling (EU-støtte) og betaling for bygninger.

Jordrente: Produktionsværdi minus Omkostninger i alt. Det primære resultatmål for planteavl. Jordrenten udtrykker det overskud, der er tilbage til at forrente jordværdien, når samtlige øvrige produktionsfaktorer er aflønnet.

Lønningsevne: Nettooverskud plus Arbejdsindsats. For produktionsgrene med planteavl: Jordrente minus Jordomkostning plus Arbejdsindsats.

Lønningsevne pr. time: Beregnet pr. arbejdstime for en given produktionsgren.

Nettooverskud: Produktionsværdi minus Omkostninger i alt. Det primære resultatmål for produktionsgrene med husdyr. Nettooverskuddet er resultatet, når alle produktionsfaktorer er aflønnet.

Omkostninger I: Variable omkostninger.

Omkostninger i alt: Samlede omkostninger: Omkostninger I + Omkostninger II + Omkostninger III.

Omkostninger II: Delvis variable omkostninger.

Omkostninger III: Faste omkostninger.

Produktionsværdi: Produktionens samlede værdi inkl. intern omsætning af produkter og biprodukter som halm og husdyrgødning.

Årsdyr: Et årsdyr beregnes som 365 foderdage. Ved dyrehold med kortere produktionstid end 365 dage skal der flere producerede dyr til et årsdyr.

2.5 Enheder

Der offentliggøres tal pr. ha, pr. m² for væksthuse. For produktionsgrene med husdyr er enheden pr. årsdyr, for produktionsgrenene **30 kg smågrise** og **slagtesvin** dog pr. 100 producerede grise. For produktionsgrenen **høns** er enheden 100 årshøns og for produktionsgrenen **slagtekyllinger** er enheden 1.000 produceret.

2.6 Population

Jordbrug, dvs. Landbrug og gartnerier med et arbejdsforbrug på mindst 1.665 timer årligt. Herved dækkes heltidsbedrifter, der formodes at have jordbrug som hovederhverv.

2.7 Geografisk dækning

Danmark.

2.8 Tidsperiode

2008-.

2.9 Basisperiode

Ikke relevant for denne statistik.

2.10 Måleenhed

Regnskabsposter er i kr. pr. ha eller enheder af dyr, fx årskøer eller årssøer. Dertil arealangivelser i ha og udbytter i hkg eller kg.

2.11 Referencetid

Regnskabsstatistikken for jordbrug er baseret på kalenderårsregnskaber.

2.12 Hyppighed

Årlig.

2.13 Indsamlingshjemmel og EU regulering

Indsamlingen er baseret på ejerens accept af, at bedriftens regnskabsoplysninger må indhentes fra regnskabskontor/revisor. Der føres et register over regnskabsførende jordbrug, der har givet tilsagn om, at deres regnskab må benyttes.

Statistikken er ikke EU-reguleret.

2.14 Indberetningsbyrde

Der er ikke beregnet en respondentbyrde, da deltagelse i undersøgelsen er frivillig.

2.15 Øvrige oplysninger

Øvrige oplysninger kan fås ved henvendelse til Danmarks Statistik.

3 Statistisk behandling

Den primære kilde til opgørelsen er regnskabsoplysninger for en stikprøve af landbrugsbedrifter fra regnskabskontorer organiseret i SEGES. Oplysningerne hentes elektronisk fra regnskabssystemet Ø90, og suppleret med nogle nødvendige ekstra oplysninger (fx arbejdstimer). Derudover hentes regnskabsoplysninger for et mindre antal bedrifter, der ikke får lavet regnskab i Ø90.

Regnskaberne viderebearbejdes til nærværende statistik for produktionsgrene, hvor de enkelte produktionsgrene yderligere testes for outliers. Ekstreme tilfælde kan udelukkes enten på regnskabs- eller på produktionsgrenniveau.

De bedrifter, der indgår i stikprøven, vægtes op til populationen.

3.1 Kilder

Grunddata er en stikprøve af regnskaber for heltidsbedrifter med landbrugs- og/eller gartnerivirksomhed. Heltidsbedrifter er defineret som bedrifter med et årligt arbejdsforbrug på mindst 1.665 timer. Hovedparten af stikprøven er fra regnskabskontorer organiseret i Landbrug og Fødevarer, SEGES. For disse hentes oplysninger elektronisk fra regnskabssystemet Ø90, hvor de, af den enkelte indberetter, er suppleret med nogle nødvendige ekstra oplysninger (fx arbejdstimer). Derudover hentes regnskabsoplysninger for et mindre antal bedrifter fra selvstændige regnskabskontorer, der indberetter på et elektronisk spørgeskema. En anden kilde er det erhvervsstatistiske register (ESR) fra Danmarks Statistik, der er grundlaget for bestemmelse af populationen. Herudover anvendes registeroplysninger om udbetalt støtte fra Landbrugsstyrelsen.

3.2 Indsamlingshyppighed

Årlig.

3.3 Indsamlingsmetode

Data opsamles overvejende via en system-til-system løsning i forhold til landbrugets regnskabssystem Ø90. Enkelte regnskaber, fra revisorer, der ikke benytter Ø90, indberettes på spørgeskema. Skemaet findes [her](#).

3.4 Datavalidering

Før regnskaber kan indberettes findes en række kontroller, herunder stopkontroller, i regnskabssystemet Ø90 og i indberetningsskemaet for dem, der ikke benytter Ø90. Alle data underkastes konsistentstjek, fx tjekkes arbejdsforbruget for en given bedrift med, hvad der forventes for en bedrift med aktuelle produktionsomfang målt i antal ha med forskellige afgrøder og antal producerede dyr. Testen er særlig grundig, idet anonymiserede individoplysninger videregives til Farm Accountancy Data Network, FADN under DG Agri i EU-kommissionen.

Regnskaberne viderebearbejdes til nærværende statistik for produktionsgrene, hvor de enkelte produktionsgrene yderligere testes for outliers. Ekstreme tilfælde kan udelukkes enten på regnskabs- eller på produktionsgrenniveau.

3.5 Databehandling

Omkostninger fordeles på produktionsgrene ved hjælp af nøgletal udregnet på baggrund af regressionsanalyser på regnskabsmaterialet. Nøgletallene bestemmes hvert år. Den enkelte omkostning bestemmes ved den lineære funktion $Y = aX + b$, hvor a udtrykker meromkostningen ved at dyrke x én ha mere og b udtrykker startomkostningen ved en produktionsgren.

Stikprøven vægtes op til populationen ved hjælp af statistikprogrammet CLAN.

3.6 Korrektion

Ikke relevant for denne statistik.

4 Relevans

Statistikken anvendes af bl.a. myndigheder og forskere, hvor det er relevant for at opgøre de faktiske produktionsomkostninger for forskellige produktionsgrene i jordbruget. Fx i økonomiske modeller.

4.1 Brugerbehov

Danske myndigheder, herunder især Miljø- og Fødevarerministeriet, forskere og studerende nationalt og internationalt, landbrugets organisationer. Virksomheder relateret til jordbrugssektoren i bred forstand, fx kreditgivere.

4.2 Brugertilfredshed

Der er feedback fra arbejdsgruppen for jordbrug, der følger arbejdet med regnskabsstatistikkerne for jordbrug. Medlemmer af gruppen kommer fra Miljø- og Fødevarerministeriet, Landbrugsstyrelsen og Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi ved Københavns Universitet.

4.3 Fuldstændighed af data

Ikke relevant for denne statistik.

5 Præcision og pålidelighed

Ved udvælgelsen er det tilstræbt, at det størst mulige antal bedrifter indgår i statistikken flere år i træk. Sammen med en ensartet opsamling af data fra Ø90 sikrer dette en samlet høj pålidelighed af detailoplysningerne.

5.1 Samlet præcision

Statistikken er baseret på en stikprøve, og resultaterne er derfor behæftet med nogen usikkerhed, selvom der er tale om et repræsentativt udtræk med en stratifikation, der tager højde for, at alle bedrifter i populationen repræsenteres. Den samlede pålidelighed vurderes som god. Blandt produktionsgrenene er pålideligheden mindre, hvor der er et relativt lille areal med pågældende afgrøde eller lille antal husdyr. Samlet set er statistikken baseret på beregnede data og er som sådan afhængig af, hvor præcist fx nøgletallene til fordeling af omkostninger er estimeret. Ved estimationen er lagt vægt på signifikante resultater.

For den bagved liggende regnskabsstatistik for jordbrug kan henvises til usikkerhedsberegninger i den tilhørende [publikation 2018](#) s. 100-102.

5.2 Stikprøveusikkerhed

Stikprøven for heltidsbedrifter udgør for 2018 ca. 16 pct. af antallet af heltidsbedrifter. For den bagved liggende regnskabsstatistik for jordbrug kan henvises til usikkerhedsberegninger i den tilhørende [publikation 2018](#) s. 100-102.

5.3 Anden usikkerhed

Der kan være usikkerhed knyttet til dækningsfejl som følge af bedrifternes valgbarhed, hvor kun bedrifterne med tilsagn og et helt kalenderårsregnskab som udgangspunkt kan vælges. Bortfald som følge af, at stikprøven udvælges tidligere end statistikåret imødegås ved at udvælge en ekstra stor stikprøve. Grundlaget for dette er analyser af tidligere års bortfald, som for heltidsbedrifter på 10-11 pct. (2018). Indberettede regnskabsdata vurderes til at være af høj kvalitet, da de trækkes direkte fra bedrifternes regnskabssystem. Oplysningerne suppleres med administrative data, især om landbrugsstøtte. Til opregning af stikprøvens resultater tildeles hver enkelt bedrift en kalibreret vægt efter økonomisk størrelse, driftsform og landsdel. I vægtningen indgår tillige målvariable med det sigte at opnå bedre estimater.

5.4 Kvalitetsstyring

Danmarks Statistik følger anbefalinger vedrørende organisering og styring af kvalitet, der er givet i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF). Læs mere om disse på [Adfærdskodeks for europæiske statistikker](#). Der er etableret en arbejdsgruppe for kvalitet og en central kvalitetssikringsfunktion, der løbende gennemfører tjek af produkter og processer.

5.5 Kvalitetssikring

Danmarks Statistik følger principperne i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og bruger den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF) ved implementeringen af disse principper. Dette indebærer løbende decentrale og centrale tjek af produkter og processer på baggrund af dokumentation, der følger internationale standarder. Den centrale kvalitetssikringsfunktion rapporterer til arbejdsgruppen for Kvalitet. Rapporteringen indeholder blandt andet forslag til forbedringer, som vurderes, besluttet og implementeres.

5.6 Kvalitetsvurdering

Regnskabsoplysningerne opsamles på ensartet måde og testes grundigt, hvilket sammen med en stor stikprøve på ca.16 pct. af heltidsbedrifterne er grundlaget for en generelt høj kvalitet af statistikken.

5.7 Revisionspolitik

Danmarks Statistik foretager revisioner i offentliggjorte tal i overensstemmelse med [Danmarks Statistiks revisionspolitik](#). De fælles procedurer og principper i revisionspolitikken er for nogle statistikker suppleret med en specifik revisionspraksis.

5.8 Praksis for revisioner

Der opgøres kun endelige tal.

6 Aktualitet og punktlighed

Statistikken offentliggøres senest 12 måneder efter regnskabsårets afslutning. Statistikken offentliggøres uden forsinkelser i forhold til planlagte udgivelsestider.

6.1 Udgivelsestid for foreløbige og endelige tal

Økonomien i landbrugets produktionsgrene udkommer én gang om året. Målsætningen er, at statistikken skal udkomme inden 12 måneder efter årsskiftet, eller senest 3 måneder efter regnskabsstatistikkerne.

6.2 Publikationspunktlighed

Statistikken offentliggøres uden forsinkelser i forhold til det forudannoncerede udgivelsestidspunkt.

7 Sammenlignelighed

Data fra 2008 og frem er sammenlignelige. Der er ikke systematisk indsamlet lignende statistik fra andre lande. Grundmaterialet er heltidsbedrifter fra regnskabsstatistik for jordbrug.

7.1 International sammenlignelighed

Nogle lande udgiver lignende statistik, men de samles ikke systematisk ind, fx af Eurostat eller DG Agri.

7.2 Sammenlignelighed over tid

Statistikken er relanceret fra regnskabsåret 2008 og serien er sammenlignelig fra 2008 og frem.

Opgørelsen af økonomien i landbrugets produktionsgrene har været foretaget af Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi (under skiftende navne) siden 1916. Statistikken har været indstillet for årene 2006 og 2007. Statistikken er blevet fagligt revurderet i samarbejde med Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi som led i overflytningen af regnskabsstatistikken for landbrug til Danmarks Statistik. I Statistikbanken findes data for 2008 - 2013, mens data for 2000 - 2005 findes [her](#). På grund af den faglige revurdering af statistikken er data fra 2008 og frem ikke fuldt sammenlignelige med tidligere år. I Landbrug og Fødevarer, Videncentret for Landbrug, indsamles såkaldte Produktionsgrensregnskaber med henblik på analyse. I disse regnskaber er der væsentligt færre produktionsgrene end i nærværende statistik. Der offentliggøres årligt på enhedsniveau (pr. hektar, pr. årsdyr, pr. antal producerede dyr).

7.3 Sammenhæng med anden statistik

Enheder og population er identisk med regnskabsstatistik for jordbrug, idet der dog kun indgår heltidsbedrifter i statistikken om produktionsgrene.

7.4 Intern konsistens

Data er baseret på afstemte regnskaber.

8 Tilgængelighed

Statistikken udgives årligt i Nyt fra Danmarks Statistik. I Statistikbanken offentliggøres tal i tabellerne REGNPRO1 og REGNPRO2. Derudover indgår tallene i publikationer om økonomien i landbrugets produktionsgrene. Se mere på statistikken [emneside](#).

8.1 Udgivelseskalender

Udgivelsestidspunktet fremgår af udgivelseskalenderen. Datoen bekræftes i ugerne forinden.

8.2 Udgivelseskalender - adgang

Udgivelseskalenderen kan findes på følgende link: [Udgivelseskalender](#).

8.3 Udgivelsespolitik - brugeroplysning

Statistikker offentliggøres altid kl. 08:00 på dagen, der er annonceret i udgivelseskalender. Ingen uden for Danmarks Statistik ser statistikken før offentliggørelsestidspunktet.

8.4 NYT/Pressemeddelelse

Statistikken offentliggøres i Nyt fra Danmarks Statistik.

8.5 Publikationer

Der udgives en årlig publikation om statistikken. [Økonomien i landbrugets produktionsgrene. Publikation](#)

8.6 Statistikbanken

- [Produktionsgrene med planteavl](#)
- [Produktionsgrene med husdyr](#)

8.7 Adgang til mikrodata

Grundmaterialet findes i regnskabsdatabaser. Udtræk herfra danner statistikfilen på individniveau. Fra statistikfilen dannes tabeller til publikationer. Forskere kan efter anmodning til Forskningservice og underskrivelse af tavsheds erklæring få adgang til anonymiserede individdata til konkrete projekter.

8.8 Anden tilgængelighed

Ikke relevant for denne statistik.

8.9 Diskretioneringspolitik

[datafortrolighedspolitikken](#) i Danmarks Statistik følges.

Produktionsgrene med under 10 bedrifter i stikprøven er diskretioneret.

8.10 Diskretionering og databehandling

Produktionsgrene med under fem bedrifter diskretioneres altid.

8.11 Reference til metodedokumenter

En kortfattet metodebeskrivelse findes i den [årlige publikation](#).

8.12 Dokumentation af kvalitetssikring

Resultater fra vurdering af beskrivelse af produkter og udvalgte processer foreligger i detaljeret form for hver statistik samt summarisk i rapporter til arbejdsgruppen for kvalitet.

9 Administrative oplysninger

Administrativt er statistikken placeret i kontor for fødevareerhverv, afdeling for erhvervsstatistik. Den statistikansvarlige er Henrik Bolding Pedersen, tlf. 39 17 33 15, e-mail: hpe@dst.dk

9.1 Organisation

Danmarks Statistik

9.2 Kontor, afdeling

Fødevareerhverv, Erhvervsstatistik

9.3 Kontaktpersonens navn

Henrik Bolding Pedersen

9.4 Kontaktpersonens funktion

Statistikansvarlig

9.5 Adresse

Sejrøgade 11, 2100 København Ø

9.6 E-mailadresse

hpe@dst.dk

9.7 Telefonnummer

39 17 33 15

9.8 Faxnummer

39 17 39 99